

Tutkimussihteerin palsta:

Aluepolitiikka ja muuttoliike

Suomen alueellinen rakenne on suurten muutosten edessä. Taloudellinen lama ja Euroopan yhdentymiskehitys ovat aiheuttaneet tilanteen, jossa valtion mahdollisuudet ohjata aluekehitystä ovat ratkaisevalla tavalla huonontuneet. Työttömyys on paradoksaalista kyllä taannut alueellisia eroja; Etelä-Suomessa on miltei yhtä hankala saada työtä kuin kehitysalueillakin, joten väki ei enää valu etelään — päinvastoin. Muuttoliike on saanut uusia piirteitä kun työn perässä muuttaneet ja työttömäksi joutuneet ihmiset palaavat kotiseuduilleen. Tästä on toistaiseksi mahdoton vetää yleispäteviä johtopäätöksiä. Emme vielä tiedä tuleeko pitkittynyt lama vahvistamaan näitä muuttotrendejä vai jääkö maan sisäinen paluumuutto yksittäisilmiöksi.

Kun yhteiskunnan varat eivät enää riitä perinteisen aluepolitiikan harjoittamiseen, ts. ongelma-alueiden taloudelliseen tukemiseen, jää ainoaksi keinoksi kehoittaa alueelliseen omatoimisuuteen ja yritteliäisyyteen. Seututasolla yritetään vahvistaa talousalueita ja korostaa identiteettiä ja yhteiseen hiileen puhaltamista. Koska perinteisissä talouden kasvukeskussissakin menee huonosti alueellisiin tulonsiirtoihin ei enää voi tukeutua. Tyhjää on paha nyhjäistä. Kaupunkien lähialueidenkin kehittyminen pysähtyy, kun keskuksset eivät toimi samanlaisena moottorina kuin 1980-luvulla. Seurauk-

senä palveluverkosto harvenee, ja tämä on selvä alueellinen uhka.

Vastatrendikin on näkyvissä. Suomen vähäinen urbaani perinne näkyy muuttoliikkeessä. Mielipidekyselyt osoittavat, että suuria kaupunkeja ei arvosteta sinänsä vaan toimeentulon antajina. Maaseutu on yhä vetovoimainen. Tämä saattaa pitää huolen siitä, että periferia ei tyhjene. Suurimittaisen maastamuuton vaaraakin on liioiteltu. Vaikka nuorten maastamuuttohalukkuus mielipidekyselyiden mukaan on suuri, parinkymmenen vuoden takainen muuttoaalto tuskin toistuu, koska työvoiman kysyntää ei ole, ja aivovienti koskettaa vain pientä ryhmää. Yhä useammalle ainoaksi vaihtoehdoksi jää yrittäminen kotiseudulla.

Valtiollisella aluepolitiikalla on silti suuri merkitys, koska sen on pidettävä huolta yhteysverkosta ja taloudellisen toiminnan kiteyttämisen edistämisestä. Jos ympäri Suomea orastava omatoimisuus ei rakennu kestäväälle pohjalle, eli niin että yritykset voivat alueellisesti tukea toisiaan, voi taloudellinen nousu taas käynnistää maan sisäisen muuttoliikkeen etelään päin. Se aika on ohi, jolloin voitiin tukea kehitysalueita suurin julkisin investoinnein. Tulevaisuudessa eväät tilanteen korjaamiseen ovat hyvin vähissä.

Krister Björklund